

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Odniesienie do uniwersalnej charakterystyki poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji

Absolwent kierunku *logopedia*

zna i rozumie:

- w zaawansowanym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu dyscyplin naukowych tworzących podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej – właściwe dla programu studiów, a także podstawowe etyczne, ekonomiczne, prawne i inne uwarunkowania różnych rodzajów działań związanych z nadaną kwalifikacją;

potrafi:

- wykorzystywać posiadaną wiedzę – formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych (ICT) planować i organizować pracę indywidualną oraz w zespole, współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym) oraz planować i realizować własne uczenie się przez całe życie;

jest gotów/gotowa do:

- kultywowania i upowszechniania wzorów właściwego postępowania w środowisku pracy i poza nim, samodzielnego podejmowania decyzji, krytycznej oceny działań własnych, działań zespołów, którymi kieruje, i organizacji, w których uczestniczy, przyjmowania odpowiedzialności za skutki tych działań.

Odniesienie do uniwersalnej charakterystyki poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (SZN)

EFEKTY UCZENIA SIĘ

W zakresie WIEDZY absolwent zna i rozumie:

- związki logopedii z pedagogiką, ich miejsce w systemie nauk, ich przedmiotowe i metodologiczne powiązania z innymi dyscyplinami naukowymi, terminologię stosowaną w obrębie pedagogiki i jej subdyscyplin;

- medyczne podstawy logopedii; biologiczne podstawy mowy i myślenia; anatomię i fizjologię układu nerwowego; podstawy audiologii i foniatrii; zaburzenia głosu; zaburzenia genetyczne i niepełnosprawności sprzężone; podstawy ortodoncji, psychopatologii i psychiatrii, neurologii, neonatologii i fizjoterapii w logopedii;

- językoznawcze podstawy logopedii; fonetykę i fonologię współczesnego języka polskiego; teoretyczne podstawy wiedzy o języku, podstawowe zagadnienia z zakresu słowotwórstwa języka polskiego, składni i fleksji języka polskiego; podstawowe pojęcia i główne teorie socjolingwistyki; fonetykę akustyczną i wizualną;

- psychologiczno-pedagogiczne podstawy logopedii i działań profilaktyczno-wspomagających; podstawy neuropsychologii; rozwój i kształtowanie mowy dziecka; psycholingwistykę rozwojową; psychologiczne uwarunkowania rozwoju języka i myślenia dziecka; rolę integracji sensorycznej w rozwoju mowy i przyswajaniu języka; zagadnienie dwujęzyczności i jej rodzaje oraz konsekwencje dwujęzyczności dla rozwoju dziecka; profilaktykę logopedyczną; podstawy audiofonologii pedagogicznej; zagadnienia czynności czytania i jej składników w ujęciu psycholingwistycznym i glottodydaktycznym, czytania i pisanie w komunikacji językowej; ryzyko dysleksji i zasady diagnozy i terapii dysleksji; zagadnienie logopedii międzykulturowej; metody pedagogiczne w terapii logopedycznej; metody komunikacji wspomagającej i alternatywnej (AAC); metodę fonogestowej wizualizacji mowy (*Cued Speech*); podstawy języka migowego, logorytmiki, logopedii artystycznej; rolę komputera, mediów i nowych technologii w terapii logopedycznej; zasady organizacji pomocy logopedycznej; rolę warsztatu pracy logopedy;

- zasady diagnostyki logopedycznej czynności prymarnych i odruchów orofacjalnych oraz postępowania rehabilitacyjnego w zaburzeniach połykania; zagadnienia wczesnej interwencji logopedycznej, opóźnionego rozwoju mowy w diagnozie i terapii, niedokształcenia mowy pochodzenia korowego, rodzajów zaburzeń wymowy (dyslalii), zaburzeń płynności mówienia – jąkania i gielkotu, mutyzmu wybiórczego, afazji, dyzartrii; zasady diagnozy i terapii logopedycznej, w tym osób z niepełnosprawnością intelektualną, osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu oraz osób z dyzartrią; metodykę postępowania logopedycznego i zasady konstruowania programów terapii logopedycznej; zagadnienia tyflogopedii, surdologopedii, gerontologopedii i onkologopedii, z podstawami rehabilitacji głosu po laryngektomii; metody wychowania słuchowego i językowego oraz rewalidacji indywidualnej;

- system oświaty: organizację i funkcjonowanie systemu oświaty, podstawowe zagadnienia prawa oświatowego, krajowe i międzynarodowe regulacje dotyczące praw człowieka, dziecka, ucznia oraz osób z niepełnosprawnościami, znaczenie pozycji szkoły jako instytucji edukacyjnej, funkcje i cele edukacji szkolnej, modele współczesnej szkoły, pojęcie ukrytego programu szkoły, alternatywne formy edukacji, zagadnienie prawa wewnątrzszkolnego, podstawę programową w kontekście programu nauczania oraz działania wychowawczo-profilaktyczne, tematykę oceny jakości działalności szkoły lub placówki systemu oświaty;

- rolę nauczyciela i koncepcje pracy nauczyciela: etykę zawodową nauczyciela, nauczycielską pragmatykę zawodową – prawa i obowiązki nauczycieli, zasady odpowiedzialności prawnej opiekuna, nauczyciela, wychowawcy i za bezpieczeństwo oraz ochronę zdrowia uczniów, tematykę oceny jakości pracy nauczyciela, zasady projektowania ścieżki własnego rozwoju zawodowego, rolę początkującego nauczyciela w szkolnej rzeczywistości, uwarunkowania sukcesu w pracy nauczyciela oraz choroby związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela; zagadnienia autorefleksji i samorozwoju: zasoby własne w pracy nauczyciela – identyfikacja i rozwój, indywidualne strategie radzenia sobie z trudnościami, stres i nauczycielskie wypalenie zawodowe;

- wychowanie w kontekście rozwoju: ontologiczne, aksjologiczne i antropologiczne podstawy wychowania; fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji, istotę i funkcje wychowania oraz proces wychowania, jego strukturę, właściwości i dynamikę; pomoc psychologiczno-pedagogiczną w szkole – regulacje prawne, formy i zasady udzielania wsparcia w placówkach systemu oświaty, a także znaczenie współpracy rodziny ucznia i szkoły oraz szkoły ze środowiskiem pozaszkolnym;

- zasady pracy opiekuńczo-wychowawczej nauczyciela: obowiązki nauczyciela jako wychowawcy klasy, metodykę pracy wychowawczej, program pracy wychowawczej, style kierowania klasą, ład i dyscyplinę, poszanowanie godności dziecka, ucznia lub wychowanka, różnicowanie, indywidualizację i personalizację pracy z uczniami, funkcjonowanie klasy szkolnej jako grupy społecznej, procesy społeczne w klasie, rozwiązywanie konfliktów w klasie lub grupie wychowawczej, animowanie życia społeczno-kulturalnego klasy, wspieranie samorządności i autonomii uczniów, rozwijanie u dzieci,

uczniów lub wychowanków kompetencji komunikacyjnych i umiejętności społecznych niezbędnych do nawiązywania poprawnych relacji; pojęcia integracji i inkluzji; sytuację dziecka z niepełnosprawnością fizyczną i intelektualną w szkole ogólnodostępnej, problemy dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i ich funkcjonowanie, problemy dzieci zaniedbanych i pozbawionych opieki oraz szkolną sytuację dzieci z doświadczeniem migracyjnym; problematykę dziecka w sytuacji kryzysowej lub traumatycznej; zagrożenia dzieci i młodzieży: zjawiska agresji i przemocy, w tym agresji elektronicznej, oraz uzależnień, w tym od środków psychoaktywnych i komputera, a także zagadnienia związane z grupami nieformalnymi, podkulturami młodzieżowymi i sektami;

- sytuację uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi: specjalne potrzeby edukacyjne uczniów i ich uwarunkowania (zakres diagnozy funkcjonalnej, metody i narzędzia stosowane w diagnozie), konieczność dostosowywania procesu kształcenia do specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów (projektowanie wsparcia, konstruowanie indywidualnych programów) oraz tematykę oceny skuteczności wsparcia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; zasady pracy z uczniem z trudnościami w uczeniu się; przyczyny i przejawy trudności w uczeniu się, zapobieganie trudnościom w uczeniu się i ich wczesne wykrywanie, specyficzne trudności w uczeniu się – dysleksja, dysgrafia, dysortografia i dyskalkulia oraz trudności w uczeniu się wynikające z dysfunkcji sfery percepcyjno-motorycznej oraz zaburzeń rozwoju zdolności, w tym językowych i arytmetycznych, i sposoby ich przewyższania; zasady dokonywania diagnozy nauczycielskiej i techniki diagnostyczne w pedagogice;

- doradztwo zawodowe: wspomaganie ucznia w projektowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej, metody i techniki określania potencjału ucznia oraz potrzebę przygotowania uczniów do uczenia się przez całe życie;

- podstawowe pojęcia psychologii: procesy poznawcze, spostrzeganie, odbiór i przetwarzanie informacji, mowę i język, myślenie i rozumowanie, uczenie się i pamięć, rolę uwagi, emocje i motywacje w procesach regulacji zachowania, zdolności i uzdolnienia, psychologię różnic indywidualnych – różnice w zakresie inteligencji, temperamentu, osobowości i stylu poznawczego;

- proces rozwoju ucznia w okresie dzieciństwa, adolescencji i wczesnej dorosłości: rozwój fizyczny, motoryczny i psychoseksualny, rozwój procesów poznawczych (myślenie, mowa, spostrzeganie, uwaga i pamięć), rozwój społeczno-emocjonalny i moralny, zmiany fizyczne i psychiczne w okresie dojrzewania, rozwój wybranych funkcji psychicznych, normę rozwojową, rozwój i kształtowanie osobowości, rozwój w kontekście wychowania, zaburzenia w rozwoju podstawowych procesów psychicznych, teorie integralnego rozwoju ucznia, dysharmonie i zaburzenia rozwojowe u uczniów, zaburzenia zachowania, zagadnienia: nieśmiałości i nadpobudliwości, szczególnych uzdolnień, zaburzeń funkcjonowania w okresie dorastania, obniżenia nastroju, depresji, krystalizowania się tożsamości, dorosłości, identyfikacji z nowymi rolami społecznymi, a także kształtowania się stylu życia;

- teorię spostrzegania społecznego i komunikacji: zachowania społeczne i ich uwarunkowania, sytuację interpersonalną, empatię, zachowania asertywne, agresywne i uległe, postawy, stereotypy, uprzedzenia, stres i radzenie sobie z nim, porozumiewanie się ludzi w instytucjach, reguły współdziałania, procesy komunikowania się, bariery w komunikowaniu się, media i ich wpływ wychowawczy, style komunikowania się uczniów i nauczyciela, bariery w komunikowaniu się w klasie, różne formy komunikacji – autoprezentację, aktywne słuchanie, efektywne nadawanie, komunikację niewerbalną, porozumiewanie się emocjonalne w klasie, porozumiewanie się w sytuacjach konfliktowych;

- proces uczenia się: modele uczenia się, w tym koncepcje klasyczne i współczesne ujęcia w oparciu o wyniki badań neuropsychologicznych, metody i techniki uczenia się z uwzględnieniem rozwijania metapoznania, trudności w uczeniu się, ich przyczyny i strategie ich przewyższania, metody i techniki identyfikacji oraz wspomaganie rozwoju uzdolnień i zainteresowań, bariery i trudności w procesie komunikowania się, techniki i metody usprawniania komunikacji z uczniem oraz między uczniami;

- usytuowanie dydaktyki w zakresie pedagogiki, a także przedmiot i zadania współczesnej dydaktyki oraz relację dydaktyki ogólnej do dydaktyk szczegółowych; współczesne koncepcje nauczania i cele kształcenia – źródła, sposoby ich formułowania oraz ich rodzaje; zasady dydaktyki, metody nauczania, treści nauczania i organizację procesu kształcenia oraz pracy uczniów; zagadnienie lekcji jako jednostki dydaktycznej oraz jej budowę, modele lekcji i sztukę prowadzenia lekcji, a także style i techniki pracy z uczniami; interakcje w klasie; środki dydaktyczne;

- zagadnienie klasy szkolnej jako środowiska edukacyjnego: style kierowania klasą, problem ładu i dyscypliny, procesy społeczne w klasie, integrację klasy szkolnej, tworzenie środowiska sprzyjającego postępom w nauce oraz sposób nauczania w klasie zróżnicowanej pod względem poznawczym, kulturowym, statusu społecznego lub materialnego; konieczność projektowania działań edukacyjnych dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb i możliwości uczniów, w szczególności możliwości psychofizycznych oraz tempa uczenia się, a także potrzebę i sposoby wyrównywania szans edukacyjnych, znaczenie odkrywania oraz rozwijania predyspozycji i uzdolnień oraz zagadnienia związane z przygotowaniem uczniów do udziału w konkursach i olimpiadach przedmiotowych; autonomię dydaktyczną nauczyciela;

- sposoby i znaczenie oceniania osiągnięć szkolnych uczniów: ocenianie kształtujące w kontekście efektywności nauczania, wewnątrzszkolny system oceniania, rodzaje i sposoby przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych; tematykę oceny efektywności dydaktycznej nauczyciela i jakości działalności szkoły oraz edukacyjną wartość dodaną;

- znaczenie języka jako narzędzia pracy nauczyciela: problematykę pracy z uczniami z ograniczoną znajomością języka polskiego lub zaburzeniami komunikacji językowej, metody porozumiewania się w celach dydaktycznych – sztukę wykładania i zadawania pytań, sposoby zwiększania aktywności komunikacyjnej uczniów, praktyczne aspekty wystąpień publicznych – poprawność językową, etykę języka, etykietę korespondencji tradycyjnej i elektronicznej oraz zagadnienia związane z emisją głosu – budowę, działanie i ochronę narządu mowy i zasady emisji głosu;

- organizację, statut, plan pracy, zadania i zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w przedszkolu i uczniom w szkole lub placówce systemu oświaty i poza nimi oraz programy wychowawczo-profilaktyczne realizowane w tych placówkach;

- ekonomiczne, prawne, etyczne i inne uwarunkowania różnych rodzajów działalności zawodowej nauczyciela logopedy, w tym pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego, podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości; praw człowieka i wolności obywatelskich.

W zakresie UMIEJĘTNOŚCI absolwent potrafi:

- dokonać obserwacji i interpretacji zjawisk społecznych i ich uwarunkowań, procesów rozwojowych uczniów; działań terapeutycznych, opiekuńczo-wychowawczych, dydaktycznych i organizacyjnych nauczycieli;

potrafi je powiązać z różnymi obszarami działalności logopedycznej oraz wyciągać wnioski dla budowania własnego warsztatu pedagogicznego;

- analizować medyczne podstawy logopedii; analizować i określać biologiczne podstawy mowy i myślenia; wyjaśniać anatomię i fizjologię układu nerwowego; analizować i stosować podstawy audiologii i foniatrii, ortodoncji, psychopatologii i psychiatrii, neurologii, neonatologii i fizjoterapii w logopedii; analizować zaburzenia głosu, zaburzenia genetyczne i niepełnosprawności sprzężone;

- analizować językoznawcze podstawy logopedii;

- analizować i stosować fonetykę i fonologię współczesnego języka polskiego; analizować teoretyczne podstawy wiedzy o języku; prezentować podstawowe zagadnienia z zakresu słowotwórstwa języka polskiego, składni i fleksji języka polskiego; prezentować podstawowe pojęcia i główne teorie socjolingwistyki; analizować i interpretować fonetykę akustyczną i wizualną; posługiwać się zgodnie z zasadami aparatem emisji głosu; poprawnie posługiwać się językiem polskim;

- analizować psychologiczno-pedagogiczne podstawy logopedii i działań profilaktyczno-wspomagających; wykorzystywać podstawy neuropsychologii; analizować i oceniać rozwój i kształtowanie mowy dziecka oraz psycholingwistykę rozwojową; charakteryzować i oceniać psychologiczne uwarunkowania rozwoju języka i myślenia dziecka; określać rolę integracji sensorycznej w rozwoju mowy i przyswajaniu języka; definiować dwujęzyczność i jej rodzaje; określać konsekwencje dwujęzyczności dla rozwoju dziecka; stosować profilaktykę logopedyczną; wykorzystywać podstawy audiofonologii pedagogicznej; analizować czynność czytania i jej składniki w ujęciu psycholingwistycznym i glottodydaktycznym oraz prezentować rolę czytania i pisanie w komunikacji językowej; określać ryzyko dysleksji oraz dysleksję, w tym przeprowadzać jej diagnozę i terapię; wykorzystywać logopedię międzykulturową; analizować i stosować metody pedagogiczne, metody komunikacji wspomagającej i alternatywnej (AAC) oraz podstawy języka migowego w terapii logopedycznej; stosować logorytmikę i logopedię artystyczną;

- analizować i stosować diagnostykę logopedyczną czynności prymarnych i odruchów orofacjalnych; planować i realizować postępowanie rehabilitacyjne w zaburzeniach połykania; planować i realizować wczesną interwencję logopedyczną; określać opóźniony rozwój mowy w diagnozie i terapii, niedokształcenie mowy pochodzenia korowego, zaburzenia wymowy (dyslalie); planować i realizować diagnozę i terapię osób z niepełnosprawnością intelektualną; określać zaburzenia płynności mówienia – jąkania i gielkotu; stosować tyflogopedię i surdologopedię oraz metody wychowania słuchowego i językowego; diagnozować i analizować mutyzm wybiórczy; planować i realizować diagnozę i terapię logopedyczną osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; diagnozować afazję i prowadzić jej terapię; planować i realizować pracę logopedyczną z pacjentem z dyzartrią; planować i realizować metodykę rewalidacji indywidualnej; stosować gerontologopedię i onkologopedię z podstawami rehabilitacji głosu po laryngektomii; przeprowadzać diagnozę i konstruować programy terapii logopedycznej, z metodyką postępowania logopedycznego;

- analizować przykłady badań oraz konstruować i prowadzić proste badania pedagogiczne; potrafi sformułować wnioski, opracować i zaprezentować wyniki oraz wskazywać kierunki dalszych badań;

- zdiagnozować przypadki naruszeń praw człowieka, w tym dyskryminacji, wskazać ich podstawę prawną oraz zaproponować zastosowanie odpowiednich środków prawnych ich ochrony;

- wykorzystywać podstawową wiedzę teoretyczną z zakresu logopedii oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu identyfikowania i rozwiązywania nietypowych problemów edukacyjnych w nieprzewidywalnych warunkach np. porozumieć się w sytuacji konfliktowej, skutecznie i świadomie komunikować się, radzić sobie ze stresem; poprzez właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji oraz dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych;

- rozpoznać przybliżony potencjał i potrzeby edukacyjne ucznia (zróżnicowanie poznawcze, kulturowe, społeczne, materialne, uzdolnienia i zainteresowania, bariery i trudności uczniów w procesie uczenia się; sytuacje zagrożeń i uzależnień uczniów), aby zaprojektować dla niego odpowiednie wsparcie, metody i formy pracy oraz doradzić mu ścieżkę rozwoju zgodnie z przyjętymi założeniami programowymi;

- zaplanować i przeprowadzić we współpracy z innymi nauczycielami oraz środowiskiem pozaszkolnym działania edukacyjne i autoedukacyjne na rzecz wszechstronnego rozwoju uczestników procesów opiekuńczych, wychowawczych i terapeutycznych w tym działania integracyjne, pracę z uczniem zdolnym, działania na rzecz rozwoju zawodowego swojego i swoich uczniów, samodzielności

w zdobywaniu wiedzy, rozwijaniu kompetencji kluczowych, uczenia się przez całe życie; świadomego i odpowiedzialnego podejmowania decyzji; podnoszenia kultury osobistej;

- dokonać ewaluacji podejmowanych działań, ocenić przydatność typowych metod, procedur i dobrych praktyk do realizacji zadań związanych z różnymi sferami działalności pedagogicznej, oceniać pracę ucznia i prezentować ją w formie oceny kształtującej;

- formułować oceny etyczne związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela;

- wypowiadać się w mowie i piśmie w sposób klarowny, spójny i precyzyjny, konstruując rozbudowane ustne i pisemne uzasadnienia na zadane tematy w języku polskim i obcym (na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego);

komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii z wykorzystaniem umiejętności pisarstwa naukowego;

- analizować, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczane w czasie praktyk.

W zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH absolwent jest gotów do:

- autorefleksji, krytycznego stosunku do posiadanej wiedzy, umiejętności i kompetencji, ciągłego doskonalenia się zawodowego i rozwoju osobistego oraz samodzielnego i we współpracy z innymi doskonalenia warsztatu pedagogicznego; skutecznego korygowania swoich błędów językowych i doskonalenia aparatu emisji głosu;

- wykorzystania zdobytej wiedzy w analizie zdarzeń edukacyjnych oraz w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych, stąd jest gotów do poszukiwania wiedzy, a w przypadku problemów – zwracania się do ekspertów, zasięgania ich opinii współdziałania z nimi;

- podejmowania działań pedagogicznych w środowisku społecznym; twórczego poszukiwania najlepszych rozwiązań pedagogicznych i dydaktycznych sprzyjających postępowi rozwojowym podopiecznych, podejmowania wyzwań zawodowych w poczuciu rozumienia, sensu i wartości ich społecznego znaczenia;

- działania na rzecz interesu publicznego w tym osób wymagających opieki, pomocy i szczególnej troski; budowania relacji opartych na zaufaniu, okazywaniu empatii oraz profesjonalnym rozwiązywaniu konfliktów w miejscu prowadzonej działalności pedagogicznej;

- myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy;

- do przestrzegania zasad etyki zawodowej, ponoszenia odpowiedzialności za swoje działania pedagogiczno-logopedyczne tj. postępowanie diagnostyczne i terapeutyczne, kierowanie podopiecznego do innych specjalistów, ustne i pisemne opinie dotyczące podopiecznego; dbałości o dorobek i tradycje zawodu nauczyciela logopedy.